

Kontaktperson

Anne-Christine Ehn

Staben

Telefon: 08-508 261 64

anne-christine.ehn@fsk.stockholm.se

Fastighets- och saluhallsnämnden

2006-03-16

Remissvar "Stockholms miljöprogram 2007-2010" dnr 202-1753/2005

FÖRSLAG TILL BESLUT

Fastighets- och saluhallsnämnden besvarar remissen med kontorets utlåtande.

Sten Wetterblad

SAMMANFATTNING

Kommunfullmäktige uppdrog 2004-11-22 åt Miljö- och hälsoskydds-
nämnden att ta fram ett förslag till ett nytt miljöprogram inför 2007.

Kommunstyrelsen fick dessutom i uppdrag 2005-01-24 att samordna miljö-
programmet. I uppdraget ingår att lämna förslag på ett verksamhetsintegrerat
miljöprogram som fokuserar på stadens egen rådighet.

Stadsledningskontoret har samordnat förankringsprocessen i bred samverkan
med stadens förvaltningar och bolag. Samtliga förvaltningar och bolag har
beretts tillfälle att medverka i processen där Miljöförvaltningen svarat för
den operativa projektledningen.

Fastighets- och saluhallskontoret ställer sig positiv till förslaget till nytt
miljöprogram 2007-2010 på grund av dess verksamhetsinriktade karaktär.
Dock finns synpunkter på vissa delmål som bör omformuleras eller utgå ur
programmet då rådigheten är begränsad och möjligheten att uppfylla dessa
bedöms som mycket osäker.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Kommunfullmäktige uppdrog 2004-11-22 åt Miljö- och hälsoskydds-
nämnden att ta fram ett förslag till ett nytt miljöprogram inför 2007.

Kommunstyrelsen fick dessutom i uppdrag 2005-01-24 att samordna miljö-

programmet. I uppdraget ingår att lämna förslag på ett verksamhetsintegrerat miljöprogram som fokuserar på stadens egen rådighet.

Stadsledningskontoret har från och med mars 2005 samordnat förankringsprocessen i bred samverkan med stadens förvaltningar och bolag. Samtliga förvaltningar och bolag har beretts tillfälle att medverka i processen där Miljöförvaltningen svarat för den operativa projektledningen. Markkontoret, Miljöförvaltningen, Renhållningsförvaltningen, Stadsbyggnadskontoret, Stockholm Vatten AB, Svenska Bostäder, Trafikkontoret och Östermalms stadsdelsförvaltning har ingått i den styrgrupp som leds av Stadsledningskontoret. Arbetet har utgått från tidigare framtaget faktamaterial.

Stadsledningskontoret skickade sitt förslag till nytt miljöprogram på remiss till samtliga nämnder och styrelser 2006-02-02. Remissvaren ska lämnas senast 2006-04-07 för att Stadsledningskontoret ska kunna lämna sitt slutgiltiga förslag inklusive remissammanställning till beredning inför beslut i Kommunstyrelse och Kommunfullmäktige.

Mål och syfte

Målet med denna redovisning är att nämnden ska få en inblick i kontorets syn på förslaget till reviderat miljöprogrammet 2007-2010. Det ska också ge en beskrivning av vad kontoret anser möjligt att uppnå med ställda mål och nyckeltal i förslaget.

Referat av förslag

I förslaget till reviderat miljöprogram 2007-2010 redovisas ett antal miljömål och nyckeltal för att mäta och uppnå uppställda miljömål. Dessa miljömål är uppdelade i sex olika målområden enligt tidigare programstruktur. De olika målområdena omfattar följande: ”miljöeffektiva transporter”, ”giftfria varor och byggnader”, ”hållbar energianvändning”, ”hållbar användning av mark och vatten”, ”miljöeffektiv avfallshantering” och ”sund inomhusmiljö”.

En av de grundläggande frågorna i programarbetet har varit att staden ska ha rådighet över uppställda mål. Det innebär att stadens organisation ska kunna påverka utfallet av arbetet med miljöprogrammet. Programmet ska vara ett styrande dokument för stadens samlade miljöarbete. En annan viktig fråga har varit en tydlig koppling mot de nationella miljö kvalitetsmålen. Varje målområde inleds med en beskrivning av den samlade problematiken inom målområdet samt vilka övriga aktörer som bedöms som viktiga för att uppnå uppställda miljömål. Miljömålen har även viktats med tanke på att ett antal mål anses vara stadens mål med rådighet att påverka utfallet medan andra miljömål endast gäller för medborgarna där vi saknar rådighet. Dessa mål anses vara informationsmål eftersom rådighet saknas.

En annan grundläggande fråga har varit den tidigare stora mängden nyckeltal som varit ottydligt formulerade och svåra att följa upp. Det har även varit oklart vem som anses vara ägare av nyckeltalen vilket skulle förtydligas i det här förslaget.

Tidsplan

Programperioden för förslaget till nytt miljöprogram för staden är satt till 2007-2010. Dock är tanken att det innan programperioden är till ända ska tas fram underlag för kommande fyraåriga programperiod. Det ska vara en oändlig process för bättre miljö inom Stockholms stad.

Organisation

Stadens miljöprogram inarbetas i kontorets verksamhet vilket gör det till en viktig del av kontorets dagliga arbete. Ansvar för att bearbeta och utveckla kontorets övergripande miljöarbete som kopplas till stadens miljöprogram åligger den kvalitets- och miljöansvarige inom kontoret. Ledningsgruppen sanktionerar därefter arbetet genom att ta med kontorets miljöaktivitetsplan i verksamhetsplanen. Kontorets personal involveras i arbetet genom att ytterligare bearbeta miljöaktivitetsplanen ner till aktivitetsnivå för respektive förvaltningsområde.

Ekonomi

Miljöarbete är förenat med kostnader för att uppfylla uppställda mål. I vissa fall kan dock vissa kostnadsreduktioner kanske uppnås när t.ex. energiförbrukning minskas. Det förutsätter att energileverantörer inte tillåts kompensera förbrukningsminskningar med kostnadsökningar vilket tidigare gjorts.

Miljöåtgärder som kan finansieras med olika former av bidrag bedöms som mycket intressant för kontoret då det är oklart om åtgärderna annars kan genomföras då utrymme i ordinarie budget är mycket begränsat.

Miljökonsekvenser

Förslaget till miljöprogram för 2007-2010 fokuserar på ett antal viktiga frågor runt målområdenas inverkan på miljön. Under målområde ”miljöeffektiva transporter” förväntas utsläppen från trafiken minska. Stadens förvaltningar och bolag miljöeffektivisera sina egna transporter och fordon ska till minst 80% bestå av miljöfordon som drivs på förnyelsebara drivmedel till 85%. Övriga mål är att verka för att andelen personer som åker kollektivt, cyklar och går ökar, nybilsförsäljningen av miljöfordon och andelen förnyelsebart bränsle ökar samt att trafikbullret utomhus minskar.

Inom målområde ”giftfria varor och byggnader” finns ett övergripande mål om att utsläppen från miljö- och hälsoskadliga varor och byggnader ska minska. Stadens förvaltningar och bolag ska köpa in miljöanpassade och oberoende miljömärkta varor och tjänster, andelen ekologiskt livsmedel ska

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Dnr FS2006/106/86Dnr FS2006/106/86Dnr
FS2006/106/86Dnr FS2006/106/86Dnr
FS2006/106/86Dnr FS2006/106/86Dnr
FS2006/106/86Dnr FS2006/106/86Dnr
FS2006/106/86

vara minst 20% samt källorna till ämnen som utgör fara för hälsa och miljö ska identifieras och åtgärdsförslag presenteras. Övriga mål är informationsmål om att öka andelen hushåll som köper miljöanpassade varor och öka andelen hushåll som köper ekologiska livsmedel.

För målområde ”hållbar energianvändning” finns två konkreta målformuleringar för stadens verksamheter. Minskning av energianvändning för värme och el med olika procentsatser beroende på vilken organisation som avses samt att all upphandlad el skall uppfylla kraven för miljömärkning. Övriga mål är informationsmål som dels ansluter till växthusgasprogrammet inom staden med minskning av utsläpp. Dels är det mål om att verka för energieffektivisering i hushåll och företag, samt att andelen miljömärkt el i hushåll och företag ska öka.

Målområde ”hållbar användning av mark och vatten” har till största del målformuleringar som berör stadens förvaltningar och bolag. Målen handlar om att särskilt värdefulla mark- och vattenområden ska skyddas, exploatering av obebyggda mark- och vattenområden ska kompenseras, ökning av park- och naturmarkernas biologiska mångfald och en förbättring av ekologisk status i Stockholms sjöar och vattendrag. Informationsmålet handlar om att stadens invånare ska ha tillgång till variationsrika mark- och vattenområden i sin närmiljö.

Redan i målbeskrivningen för målområde ”miljöeffektiv avfallshantering” finns beskrivet att mängden avfall per stockholmare ska minska och att källsortering och återvinning uppmuntras. I övrigt finns till största del målformuleringar som berör stadens förvaltningar och bolag. Det är minskning av avfall, ökning av mängden farligt avfall som samlas in och införande av EU:s avfallshierarki i hur mängden insamlat avfall nyttiggörs. På informationssidan finns att verka för att hushållens avfallsmängder minskar och att en ökad återanvändning och materialåtervinning görs.

Målområde ”sund inomhusmiljö” innefattar en rad målformulering som berör stadens förvaltningar och bolag. Det är att andelen personer som besväras av hälsoproblem orsakade av inomhusmiljön i stadens egna byggnader ska minska, antalet fuktskador i stadens egna byggnader ska minska, stadens egna byggnader ska ha väl fungerande ventilationsanläggningar samt att bullerstörningar inomhus i stadens egna byggnader ska minska. Vad gäller informationsmål så ska staden verka för att andelen personer som besväras av hälsoproblem orsakade av inomhusmiljöproblem minskar, att bullerstörningar inomhus minskar och att andelen stockholmare som utsätts för starka magnetfält minskar.

Kontorets synpunkter

Kontoret anser att det är bra med många av de uppställda målen för stadens förvaltningar och bolag. Däremot anser kontoret att målformuleringar som utgår ifrån ”verka för” blir verkningslösa även om stora summor pengar

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Dnr FS2006/106/86Dnr FS2006/106/86Dnr
FS2006/106/86Dnr FS2006/106/86Dnr
FS2006/106/86Dnr FS2006/106/86Dnr
FS2006/106/86Dnr FS2006/106/86Dnr
FS2006/106/86

involveras i annonskampanjer för information till medborgarna. Det krävs gigantiska insatser om den stora massan ska omvändas till att leva efter stadens miljöprogram.

Programmet omfattar endast åtgärder inom Stockholms stads gränser. Det gör att stora delar av Fastighets- och saluhallskontorets verksamhet faller utanför ramarna i form av jord- och skogsbruksmark utanför stadens gränser. Det är olyckligt då detta är en mycket stor del av Stockholms markinnehav. Marken har inte varit uppe till diskussion i målområde "hållbar användning av mark och vatten". Denna mark är inte bara en stor resurs för staden i form av rekreationsmarker utan även en viktig del för att bibehålla den stadsnära möjligheten till jord- och skogsbruk.

Den stora mängden nyckeltal anser kontoret fortfarande är för stor. Många av de nyckeltalsformuleringar som finns i förslaget har inga utgångsdata vilket gör att det inte finns något att följa upp emot. Det är också oklart hur en insamling av mätvärden från olika förvaltningar och bolag ska ske till nyckeltalsansvarig funktion.

I vissa fall kan förslaget till miljöprogram sätta upp begränsningar för Fastighets- och saluhallskontoret med tanke på att många mål handlar om att minska förbrukning, användning m.m. I de fall våra hyresgäster expanderar sin verksamhet är miljömålen kanske inte förenliga med expansionen då den oftast för med sig en ökning i förbrukningar. På samma sätt kan kontoret sätta fokus på frågan hur man räknar förbrukningsnivåer med tanke på att viss produktion inom kontorets lokaler förbrukas utanför stadens gränser. Ska denna förbrukning räknas in i kontorets totala förbrukning då den egentligen inte avser produkter som förbrukas i Stockholm utan i resten av landet.

Förslaget till miljöprogram 2007-2010 kan i många avseenden ses som rekommendationer och då det saknar sanktioner finns risken att det inte uppfattas som ett styrdokument. Tydligare styrning efterfrågas av kontoret.

Plan för uppföljning

Stadens miljöprogram 2007-2010 ska följas upp på samma sätt som tidigare styrdokument följts upp, genom ordinarie uppföljning i tertiärrapporter, verksamhetsplan och verksamhetsberättelse. Kontoret anser att det är en bra uppföljningsform då allt samlas till samma tidsschema och uppföljningsmodell som gäller för övriga frågor inom staden. Det blir tydligare fokus på en fungerande uppföljning i miljöfrågorna om det ingår i ordinarie uppföljningsmodell.